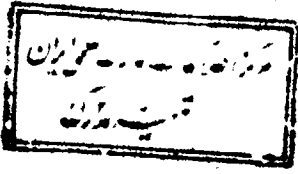

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٢٧١٨٨

۱۳۷۸ / ۹ / ۲۰

دانشگاه تهران

«دانشکده حقوق و علوم سیاسی»

پایان نامه:

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی

موضوع:

علائم تجارتي در حقوق ايران و معاهدات بين المللي

استاد راهنما:

دکتر محمود عرفانی

۲۴۴۷۳

نگارش:

شعبانعلی رخشای

سال ۱۳۷۸

۲۷۱۵۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه .....
	فصل اول:
۲۷	علائم تجارتي در حقوق ايران .....
	بخش اول علائم تجارتي:
۴۰	- تعريف علائم تجارتي .....
۴۱	- علائم تجارتي ممنوع .....
۴۴	- حق استعمال و ثبت علامت تجارتي .....
۴۹	- ثبت علائم تجارتي .....
۵۴	- شكايه از رد تقاضاي ثبت علائم تجارتي .....
۵۹	- چند نکته راجع به ثبت علائم تجارتي .....
۶۰	- نقل و انتقال علامت تجاري .....
۶۴	- تغييرات علامت تجارتي .....
۶۵	- تجديد ثبت علامت تجارتي .....
۷۰	- اعتراض بر ثبت علامت تجارتي .....
۷۳	- نحوه اعتراض .....
۷۷	- هزينه ثبت علامت تجارتي .....
۷۹	- جدول طبقه بندي محصولات .....
	بخش دوم: نحوه رسيدگي به دعاوي راجع به علامت
۸۵	تجاري و طرح دعوي .....
۸۹	- مقررات كيفري .....
۹۱	- طرح دو پرونده .....
۹۷	فصل دوم: بررسي کنوانسيون پاریس برای حمایت .....
	- مقدمه:
	از مالکیت صنعتی
۱۰۴	- ماده ۱: تأسیس اتحادیه - قلمرو مالکیت صنعتی .....
۱۰۶	- ماده ۲: رفتار شهروندان عضو اتحادیه .....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۸	- ماده ۳: رفتار مشابه با افراد عضو اتحادیه.....
۱۰۹	- ماده ۴: حق تقدم .....
۱۱۵	- ماده ۵: علائم تجارتي .....
۱۱۸	- ماده ۵ (۲): پرداخت هزينه ها.....
۱۱۹	- ماده ۶: شرايط ثبت علامت تجارتي .....
۱۲۱	- ماده ۶ (۲): علائم تجارتي مشهور .....
۱۲۳	- ماده ۶ (۳): علائم تجارتي ممنوع .....
۱۲۹	- ماده ۶ (۴): انتقال علائم تجارتي .....
۱۳۱	- ماده ۶ (۵): حمايت بين المللي از علائم تجارتي .....
۱۳۸	- ماده ۶ (۶): علائم خدماتي .....
۱۳۸	- ماده ۶ (۷): ثبت علامت بسويله کارگزار يا نماينده..... مالک بدون کسب اجازه قبلي او
۱۴۱	- ماده ۷: نوع محصولاتي که علامت تجارتي روی آنها نصب می شود .....
۱۴۲	- ماده ۷ (۲): علائم تجارتي جمعي .....
۱۴۳	- ماده ۹: توقيف کالاهای وارداتي و امثال آن با..... علامت يا با نام تجارتي غير قانوني
۱۴۷	- ماده ۱۰ (۳): رقابت نامشروع - مراجعات قانوني .....
۱۴۸	- ماده ۱۱: حمايت موقت در برخي از نمايشگاههای..... بين المللي
۱۵۱	نتيجه:.....
۱۵۶	منابع:.....

به نام خدا

مقدمه:

در میان قرون متمادی تاریخ بشری، قرن ۱۹ از جهات گوناگون واجد ویژگیهای خاصی است. یکی از این ویژگیها توسعه علم و صنعت می باشد. با ایجاد یک جنبش علمی و فنی، مسائل متنوعی برای بشر بوجود آمده است، از جمله انواع اختراعات و اکتشافات در جهان علم و صنعت به ظهور رسید. بدیهی است که خود این اختراعات و اکتشافات نیز به نوبه خود مسائل جدیدی را پیش پای بشر قرن ۱۹ قرار دادند. همزمان با این تحولات روابط بازرگانی بخصوص در سطح بین المللی نیز روبه تزايد نهاد چرا که با افزایش و بهبود راههای مبادلاتی مسئله داد و ستد بین ملتها تسهیل شده و به نوبه خود مسائل جدیدی از قبیل وضع قوانین جدید و مطمئن را مطرح نمود.

با وجود تمام این مسائل جدید قوانین موجود تغییر چندانی نکرد و در نتیجه نیاز به تغییر اساسی در قوانین پدیدار گشت، چرا که جهت ساماندهی به تمامی این اتفاقات و تحولات وجود قوانین و مقررات مناسب اجتناب ناپذیر می نمود. برای مثال یک مخترع برای حمایت از حق خود نسبت به اختراع جدید نیازمند قانونی بود تا حق وی را از تجاوز دیگران مورد حمایت قرار دهد و یا یک بازرگان جهت ایجاد امنیت شغلی برای وی و جلوگیری از رقابتهای نامشروع خواستار تدوین مقرراتی مناسب بود. البته با توجه به همین احساس نیازها برخی از کشورهای در حال رشد در فکر تدوین قوانین مناسب برآمدند و در این راستا اقدامات مؤثری نیز بعمل آوردند اما این اقدامات نیز برای حمایت همه جانبه از افراد و صنوف مختلف کافی نبود چرا که دیگر مسئله مربوط به حمایت از فرد در داخل یک کشور خاص مطرح نبود، بلکه مسئله جنبه جهانی و بین المللی پیدا نموده و حمایت وسیعتری در سطح بین المللی مورد نیاز بود. برای تجلی قانونی این حقوق که بیش از پیش مطرح گردیده

بود قاعدتاً شرایطی خاص از نظر فرهنگی و اجتماعی مورد نیاز بود اما بالأخره هر چند دیر، این شرایط پدیدار گشت. در مورد زمان دقیقی که این حقوق در جامعه به رسمیت شناخته شد، اطلاعات کافی در دسترس نیست. به نظر برخی از محققان این حقوق از همان ابتدای تاریخ دنیا بخصوص زمانی که انسان قلم بدست گرفت، مورد توجه بوده است^(۱).

مثلاً تحقیقات تاریخی بیانگر این امر است که نویسندگان رومی فقط خواهان افتخارات ناشی از نوشتن یک کتاب نبودند. بلکه در کنار آن نیز خود را محق در دریافت منافع مالی ناشی از آن اثر می دانستند، و در هر صورت برخی از محققان نشانه هایی از مالکیت معنوی و حقوق ناشی از آنرا در قدیمی ترین زمان تاریخی یافته اند^(۲).

شاید یکی از علل عدم توجه دولتها به تدوین قواعد بین المللی در این خصوص مسئله منازعات همیشگی دولتها تا قرن ۱۹ میلادی باشد، چراکه تمامی تلاش دولتها صرف کشورگشایی و مسائل مربوط به جنگ و صلح می شد، و در نتیجه توجه چندانی به مسائل دیگر از قبیل حمایت از تجار و مخترعین نمی نمودند^(۳).

اما با فرا رسیدن قرن ۱۹ و ایجاد تحولات جدید دولتها نیز وادار شدند تا به مسائل دیگری غیر از مخاصمه و جنگ توجه نمایند و از همین زمان بود که علاوه بر تلاشهای داخلی، کوششهایی در سطح بین المللی برای سر و سامان بخشیدن به مسائل جدید شروع شد. در نتیجه می توان گفت که علت توجه دولتها به وضع قوانین بین المللی و تلاش در این زمینه توسعه تجارت و تلاش افراد در ارائه اختراعات و اکتشافات جدید می باشد. با رسیدن به نیمه قرن ۱۹ این مسائل بیش از پیش مطرح

۱- آذری، کیوان، حقوق معنوی پدیدآورنده، نشریه، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، شماره ۲۲، ص ۴
۲- محمدی، ده چشمه، پژمان، حق مؤلف، گذشته، حال، آینده، روزنامه ایران، شماره های ۵۵۸ و ۵۵۹، ۹ و ۱۰ دی ۱۳۵۷
۳- دکتر فروچی - هرمز، حق مالکیت علامت تجاری، پایان نامه دوره دکتری، سال ۱۳۵۲، دانشگاه تهران ص ۱۵

شد، چراکه توسعه تجارت و بروز اختراعات جدید سیر صعودی پیدا کرد و روز به روز نیز بر دامنه آنها افزوده می شد و چنانکه قبلاً نیز بیان شد با وجود تصویب قوانین داخلی برای حمایت از تجار و مخترعین و صنعتگران مسئله حمایت از این افراد به نحو کامل جامع عمل نپوشید و دولتها را به چاره جویی واداشت تا در سطح وسیع بین المللی اقدامات مؤثری در این زمینه بنماید.

یکی از مهمترین اقدامات تشکیل اتحادیه بین المللی مالکیت صنعتی پاریس در سال ۱۸۸۳ میلادی می باشد. البته در بدو تشکیل این اتحادیه کشورهای معدودی به آن پیوستند، چراکه هنوز برای برخی از کشورها مسئله حمایت از تجار و صنعتگران در سطح بین المللی کاملاً مشخص نشده بود. اما با گذشت چند سال و برگزاری سمینارها و کنگره های مختلف بین المللی در این زمینه، نظر دیگر کشورها نیز معطوف به این مسئله شده و در نتیجه روز به روز به تعداد کشورهای عضو اتحادیه پاریس اضافه شد.

همانگونه که مطرح شد در سطح داخلی کشورهای مختلف با توجه به نیازهای جامعه و در نظر گرفتن سایر مسائل مربوطه، قوانینی هر چند ناقص در خصوص حمایت از مالکیت صنعتی وضع نمودند. اما این قوانین فقط مربوط به حفظ حقوق اتباع آنها در داخل کشور بوده و در خصوص حمایت بین المللی از افراد در خصوص مالکیت صنعتی قوانین خاصی وجود نداشت. بنابراین تشکیل اتحادیه های بین المللی که با حضور کارشناسان کشورهای مختلف تشکیل می شد، می توانست قدم مؤثری در این زمینه باشد. چرا که مهمترین اقدام این اتحادیه ها تدوین قوانینی یکنواخت و متحدالشکل می باشد که با در نظر گرفتن جنبه بین المللی حمایت از مالکیت صنعتی و در نظر گرفتن نقاط اشتراک قوانین پراکنده کشورهای مختلف قابل تشخیص خواهد بود، هر چند که دست یافتن به قانونی یکنواخت و یکدست در این

عرصه کاری بی نهایت مشکل می باشد.

به همین علت است که در کنگره مالکیت صنعتی که در سال ۱۸۸۳ در پاریس تشکیل گردید، هیچ کس مدعی نبود که خواهند توانست قوانینی متحد الشكل و یکنواخت که تمامی کشورهای عضو بدون ایجاد تغییرات خاصی بتوانند آنرا به مرحله اجرا درآورند، تدوین نمایند و این آرزو در حقیقت یک آرزوی دور و دست نیافتنی می نمود و یکی از مهمترین اشکالاتی که در این زمینه و شاید در زمینه تدوین هر کنوانسیون بین المللی وجود دارد این است که قوانین هر کشور با در نظر گرفتن شرایط اجتماعی و اوضاع و احوال خاص آن کشور تدوین می شود در نتیجه تهیه طرحی یکنواخت که برای تمامی کشورها قابل اجرا و الزام آور بوده و با شرایط داخلی آن کشورها نیز مطابق باشد کار دشواری خواهد بود.

در کشور ما نیز کم و بیش تلاشهایی در این زمینه صورت پذیرفته است. اما هنوز در اول راه هستیم و جهت تنظیم مسائل مربوط به مالکیت صنعتی نیاز به تلاشهای زیادتری احساس می شود، البته یکی از دلایل کمبود در این زمینه نبودن منابع کافی و جدید بودن مسائل مربوط به مالکیت صنعتی می باشد که در هر صورت برای عقب نماندن از قافله جهانی در خصوص حمایت از مالکیت صنعتی تلاشی روزافزون مورد نیاز است.

مالکیت صنعتی:

این واژه که در انگلیسی *industrial property* خوانده می شود، دارای مفهوم گسترده ای است. همانگونه که قبلاً نیز مطرح شد با توسعه روزافزون صنعت و تجارت در کشورهای مختلف این مسئله مطرح شد و مباحث زیادی را به خود اختصاص داده است. در مورد این واژه تعاریف متعددی وجود دارد که در جای خود از آن بحث خواهد شد. لازم به تذکر است که چون عنوان اصلی بحث علائم

تجارتی می‌باشد و علامت تجارتي یکی از اجزای مهم و اصلی مالکیت صنعتی است ناگزیر برای مشخص شدن ماهیت حق بر علامت تجارتي و سایر مسائل مطرح شده در این خصوص می‌بایست ابتدا در مورد مالکیت صنعتی صحبت نمائیم، چراکه با روشن شدن زوایای مبهم این واژه تا حد زیادی راه برای ورود به بحث مربوط به علامت تجارتي هموار خواهد شد. به همین جهت قبل از ورود به بحث مربوط به علائم تجارتي تقریباً بطور مفصل مسائل مربوط به مالکیت صنعتی از قبیل تعریف، اجزاء و انواع آنرا مورد بحث قرار می‌دهیم.

مالکیت صنعتی چیست؟

در رابطه با مفهوم این واژه تعاریف متعددی ارائه گردیده است در این قسمت بطور مختصر به برخی از تعاریف موجود از واژه مالکیت صنعتی خواهیم پرداخت علاوه بر تعریف سعی خواهد شد به سایر مسائل مربوط به مالکیت صنعتی از قبیل تقسیم بندی موجود در خصوص اینگونه مالکیت نیز اشاره‌ای گردد.

«در جائیکه از مالکیت صنعتی صحبت می‌شود بایستی در نظر داشته باشیم که این مالکیت خود شاخه‌ای از مفهوم وسیعتری به نام مالکیت معنوی *intellectual property* می‌باشد. بدین ترتیب در ابتدا می‌توانیم بگوئیم مالکیت صنعتی یک چیز قابل لمس مثل کارخانه‌ها، وسایل و مواد برای تولیدات صنعتی نیست و چیزی غیر قابل لمس است، اگرچه دارای ارزشی به مراتب بیشتر از عوامل مادی باشد»^(۱).

لازم به ذکر است که مالکیت صنعتی قسمی خاص از مالکیت است و ویژگی یک مالکیت این است که مالک می‌تواند از حق مالکیت خود هرگونه که می‌خواهد استفاده نماید و شخص دیگری حق ندارد از حق مالکیت او بدون اجازه او منتفع

1- *Wipo National seminar on the role of the industrial property system in economic development*

Organized by the world intellectual property organization (wipo) TEHRAN - IRAN
september 11 to 13, 1995

شود. البته محدودیتهای قانونی خاص در تمام قوانین برای اعمال حق مالکیت شخص وجود دارد که دامنه اعمال این حق را محدود می نماید. مثلاً مالک یک قطعه زمین نمی تواند روی آن در هر ابعاد و اندازه ای ساختمان بسازد.

با بررسی در حقوق کشورها می توان به این نتیجه رسید که تقریباً در تمامی کشورها ۳ قسم مالکیت متصور است. اول مالکیت بر اموال منقول، دوم مالکیت بر اموال غیر منقول و سوم مالکیت معنوی که مفهومی جدید بوده و روز به روز نیز بر دامنه آن افزوده می شود، در اینجا برای روشن شدن بحث به تعریفی کوتاه از هر کدام خواهیم پرداخت.

۱- مالکیت اموال منقول از قبیل اتومبیل در این مورد هیچکس بغیر از مالک حق استفاده از اتومبیل را ندارد مگر به اجازه شخص او و این حق را یک حق انحصاری می گویند و هرگونه استفاده از این حق بدون اجازه مالک غیرقانونی خواهد بود و مالک حق منع آنرا خواهد داشت. در رابطه با اعمال این حق نیز محدودیتهای متعددی می تواند وجود داشته باشد مثل اینکه اعمال این حق تا حدودی باشد که به حقوق دیگران صدمه وارد نسازد و یا اینکه نظم جامعه را دچار اختلال ننماید، برای مثال مالک یک اتومبیل حق ندارد با هر سرعتی که خواست رانندگی نماید.

۲- مالکیت اموال غیر منقول که معمولاً از لحاظ ارزش دارای اهمیت بیشتری هستند و چون مربوط به سرزمین و قلمرو یک کشور می باشند، مقررات شدیدتری در رابطه با آنها وضع می شود. مثل زمین و خانه.

۳- اما قسم سوم مالکیت که مربوط به بحث ما است مالکیت معنوی نام دارد. موضوع این مالکیت آفریده های فکر، هوش، عقل و خرد انسان است، به همین علت به آن مالکیت معنوی می گویند. شاید بتوان گفت که مالکیت معنوی مربوط است به اجزایی از اطلاعات که می تواند در چیزهای قابل لمس گنجانده شود. آن هم بطور

همزمان در تعداد زیاد و در محل‌های گوناگون در سراسر دنیا و در حقیقت مالکیت متعلق به آن تعداد نسخه‌ها نیست، بلکه مربوط به اطلاعات منعکس شده در آنها است. در رابطه با مالکیت معنوی نیز همانند مالکیت بر اموال منقول و غیر منقول یکسری محدودیت‌هایی در نظر گرفته می‌شود، مثل محدودیت زمانی برای استعمال این حق.

در اینجا برای کامل شدن بحث ناگزیریم توضیحات بیشتری در خصوص مالکیت معنوی ارائه نماییم.

مالکیت معنوی خود به دو شاخه تقسیم می‌شود:

الف) مالکیت صنعتی.

ب) کپی رایت *Copy Right* یا حقوق مؤلفین، مصنفین و هنرمندان.

مالکیت صنعتی *industrial property* نیز خود به دو شاخه اصلی تقسیم می‌شود: علائم تجارتي و ورقه اختراع. البته علائم خدماتی و اسم تجارتي و طرحها و نقشه‌های صنعتی نیز در قلمرو مالکیت صنعتی قرار می‌گیرند.

اصطلاح کپی رایت غالباً در مورد پدیده‌های هنری از قبیل: شعر و موسیقی و سایر هنرهای هفتگانه بکار می‌رود و البته در برخی از کشورها اصطلاح کپی رایت را معادل حقوق نویسندگانه دانسته و در حقیقت کپی رایت مربوط به حق معنوی نویسندگانه بر چیزی است که به رشته تحریر درآورده است. در اینجا لازم است اشاره‌ای به حق معنوی نویسندگانه بر اثری که پدید آورده بنماییم. این حق در حقیقت همان حقی است که به شخص نویسندگانه اجازه می‌دهد تا از اثری که ایجاد نموده نسخه‌های متعددی تهیه و در معرض ارائه به دیگران قرار دهد و حتی به موجب این حق نویسندگانه می‌تواند اجازه این کار را به شخص دیگری تفویض نماید. در حقیقت حق معنوی

نویسنده همان حق تکثیر اثر از جانب او یا شخص مأذون از طرف او می‌باشد، و این حقوق در اکثر کشورها به رسمیت شناخته شده و قوانین خاصی نیز در این خصوص وضع گردیده است. مثلاً نویسنده یک کتاب می‌تواند از تکثیر بدون اجازه کتاب خود توسط دیگران جلوگیری نماید. اما باز می‌گردیم به موضوع اصلی یعنی مالکیت صنعتی. لازم به ذکر است که گاهی اوقات این واژه در مفهومی غیر از آنچه گفته شد و به غلط استعمال می‌شود آن هم در جایی است که از این واژه برای مالکیت اموال منقول و غیر منقولی که برای تولید فرآورده‌های صنعتی مورد استفاده قرار می‌گیرد، استعمال می‌شود مثل مالکیت بر کارخانجات و یا تجهیزات لازم برای تولید مواد مختلف. اما همانگونه که توضیح دادیم مالکیت صنعتی در مفهوم خاص خود هیچ ارتباطی به این مسائل ندارد، بلکه قسمی از مالکیت معنوی است که مربوط به آفریده‌های فکری بشر می‌باشد.

بنابراین با توجه به تمامی توضیحات مطرح شده می‌توان مالکیت صنعتی را چنین تعریف کرد: «مالکیت صنعتی قسمتی از مالکیت معنوی است که در رابطه با آفریده‌های فکر و ذهن بشر می‌باشد و به دارنده آن حق انحصاری استفاده و اعمال آن حق را اعطاء می‌نماید.»

همچنین درباره مالکیت صنعتی تعاریف جامع‌تری وجود دارد از قبیل:

مالکیت صنعتی عبارت است از: مجموعه حقوقی که یک شخص یا یک گروه در بنگاه صنعتی یا بازرگانی خود بطور کامل اعمال می‌کند و هدف آن جلوگیری از هرگونه تجاوز به حقوق ناشی از آن مالکیت و هرگونه تقلید و تقلب و رقابت مکارانه و اعمال غیر قانونی است.

برخی از نویسندگان به طور عام این حقوق را تحت عنوان مالکیت صنعتی و تجارتي تعریف نموده‌اند و در توضیح آن گفته‌اند که در این شاخه از مالکیت فکری،

اختراعات، ابتکارات و نوآوری‌ها مورد حمایت است. مثلاً کسی که وسیله‌ای جدید در علم دندانپزشکی به عموم عرضه می‌کند وسیله‌ای که قبلاً وجود نداشته و به هر حال وجودش موجب بهبود وضعیت این دانش تجربی و ضروری می‌گردد شایسته حمایت قانونی است جنبه دیگر حقوق مالکیت صنعتی و تجارتي در اموری دیده می‌شود که بیشتر به تجارت مرتبط است. مثل نام تجارتي و علامت تجارتي، تافردی که با تلاش و کوشش فراوان محصولی مرغوب به جامعه عرضه می‌کند و برای تشخیص آن از محصولات مشابه علامتی خاص انتخاب می‌نماید و آنرا به همراه محصول خود معرفی می‌کند باید از این اقدام خود بهره‌ای ببرد^(۱).

در این تعریف مالکیت بصورت یک مجموعه حقوق مطرح شده است در قسمتهای آتی خواهیم دید که مالکیت صنعتی می‌تواند شامل حقوق متعددی برای یک شخص و یا حتی یک گروه باشد که بطور مشترک آن حق را اعمال می‌نماید و منظور از به رسمیت شناختن مالکیت صنعتی نیز حمایت از مالک آن در مقابل هرگونه تجاوز به حقوق ناشی از این نوع مالکیت دانسته شده است.

برای مشخص شدن اهمیت این نوع مالکیت باید تذکر داده شود که گاهی اوقات صاحبان صنایع و یا بازرگانان بعلت آشنا نبودن با حقوق خود در رابطه با مالکیت صنعتی و انجام ندادن تشریفات قانونی جهت حمایت از آن دچار خسارت جبران ناپذیری شده‌اند. مثلاً کسی که روی کالاهای خود از علامت خاصی استفاده می‌نماید و این کالا در نزد مردم از اهمیت و اعتبار خاصی برخوردار است اگر به حقوق خود نسبت به آن آشنا نباشد ممکن است شخص دیگری آن علامت را برای کالاهای نامرغوب خود مورد استفاده قرار دهد و اعتمادی را که در اثر تلاشهای شبانه روزی شخص مالک نسبت به آن کالاهای خاص در بین مردم ایجاد شده به

۱- محمدی، ده چشمه، پژمان، حقوق مؤلف، پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق خصوصی و اسلامی، مقدمه ص ۱۳۷۶، دانشگاه تهران

مرور از بین برود و این خود می تواند ضرری جبران ناپذیر ببار بیاورد چرا که در غیر اینصورت یعنی آشنایی مالک اول به حقوق خود نسبت به استعمال علامت و اقدام به ثبت آن وی می توانست به راحتی از توزیع و فروش کالای نامرغوب توسط شخص اخیر جلوگیری نموده و از این ضرر جبران ناپذیر نیز احتراز نماید.

حقوق مالکیت صنعتی را می توان به انواع زیر تقسیم کرد:

۱- حقوقی که مربوط به ابداعات و اختراعات و ابتکارات است (مانند اختراع وسیله ای جدید یا تکمیل اختراع موجود - ترسیمات و مدل های ابتکاری).

۲- حقوق مربوط به علائم تجاری و صنعتی که بر روی محصولات یک کارخانه یا یک بنگاه صنعتی و بازرگانی الصاق می گردد و باعث تمیز خدمات یک مؤسسه از مؤسسه دیگر می گردد.

۳- حقوق مربوط به حفظ و حمایت مصرف کنندگان از رقابتهای مکارانه، تقلید و تقلب.

۴- حمایت از نشانه های مبدأ که منظور از آن جلوگیری از اغفال و فریب مردم در مبدأ یک محصول می باشد^(۱).

چنانکه ملاحظه می شود نویسنده متن مزبور نیز مالکیت صنعتی را شامل علائم تجاری - نشانه های مبدأ و حق اختراع می داند.

در اینجا لازم است بطور اختصار به توضیح این عناوین پردازیم:

علامت تجاری هر قسم علامتی است که توسط یک شخص حقیقی یا حقوقی مورد استعمال قرار می گیرد و عمدتاً روی کالاهای مربوط به این شخص الصاق می شود و باعث تمایز و تشخیص این کالاها از کالاهای مشابه و متعلق به دیگری می شود وقتی گفته می شود کالاهای متعلق به شخص منظور از آن تمام کالاهایی

۱- فروحی - هرمز، همان منبع ص ۱۰۲

است که توسط وی تولید یا توزیع می شود البته در قسمت اصلی بحث در این رابطه بطور مفصل صحبت خواهیم کرد.

گواهی اختراع: این گواهی به دارنده آن حق انحصاری استفاده از اختراع خود را اعطاء می نماید. وی می تواند در مدتی که این گواهی دارای اعتبار است از آن استفاده نماید. البته این حق قابل واگذاری به افراد دیگر است که معمولاً در قبال دریافت مبلغی پول این حق توسط مخترع به دیگری واگذار می شود و افراد اخیر نیز از طریق تولید و فروش این اختراع جدید به منافع هنگفتی دست می یابند. مدت اعتبار این نوع گواهی در کشورهای مختلف متفاوت است، ولی در اغلب کشورها حداکثر مدت اعتبار آن ۲۰ سال از تاریخ تسلیم تقاضا یا صدور گواهی می باشد. حال بینیم ترسیمات و مدل‌های صنعتی که اجزاء دیگر مالکیت صنعتی می باشند شامل چه عناصری است.

منظور از ترسیمات و مدل‌های صنعتی شکل خارجی و ظاهری کالای مورد نظر است، مثل شکل خارجی یک بطری که محتوی نوشابه خاصی از یک شرکت معین می باشد. متأسفانه در کشور ایران تاکنون مقرراتی برای حمایت از افراد که ترسیمات و مدل‌های صنعتی خاصی را مورد استفاده قرار می دهند تدوین نشده است.

نام تجارقی: عبارت از اسم خاصی است که تحت آن اسم، یک شخص اعم از حقیقی و یا حقوقی به فعالیت می پردازد و معمولاً بنگاه یک شخص تحت آن نام شناخته می شود و این نام را نیز روی محصولات نصب می کنند مثل نام توشیبا بر روی محصولات ساخت کارخانه توشیبا که با دیدن این اسم روی یک محصول در صورت مرغوب بودن این محصول برای مشتری اطمینان حاصل می شود که این